

J46-359

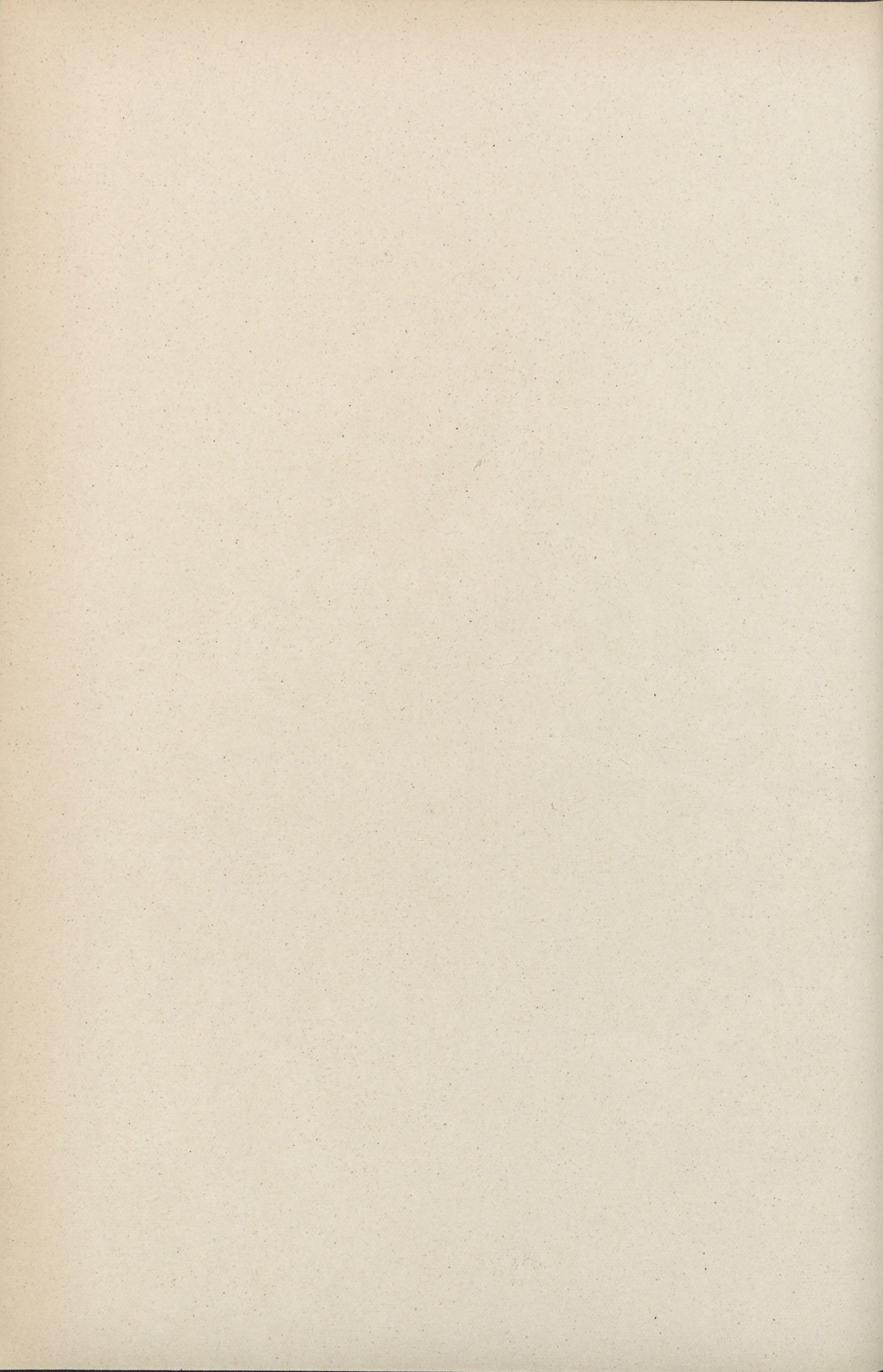
KÖNYVTÁRI

híradó

1964 augusztus

K Ö N Y V T Á R I H I R A D Ó
A FŐVÁROSI SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR KÖZLÖNYE
Megjelenik havonta
VIII. évfolyan 8.szám 1964. augusztus

NYÁRI MUNKÁK A KÖZPONTI KÖNYVTÁRBAN

Július-augusztusban minden esztendőben megjelenik a tábla a könyvtár kapujában: zárva. Az olvasók az utolsó nyitvatartási napokon kellemes pihenést kívánnak a könyvtárosoknak, gondolván, hogy a könyvtár az ő szabadságuk miatt zár be.

A nyári zárvatartási idő ezzel szemben nem a könyvtárosok pihenésének, hanem különleges munkáinak ideje. Az elmúlt évek során nyáron rendeztük át teljes egészében a raktárat, másik nyáron széthúztuk a zsúfolt katalógusokat, tavaly pedig nyáron leltároztuk a könyvanyag legnagyobb részét.

Persze, a nyári időszakban azzal is számolnunk kell, hogy a munkatársak egy része valóban ekkor megy szabadságra, sőt, a szolgálatnak érdeke is, hogy ilyenkor menjenek.

Senki nem vitathatja, hogy a központi könyvtár, sajnos, a kerületi könyvtárak fejlesztése érdekében, elhanyagolt maradt. Az egykori grófi pompa kopott ragyogása nem leplezi a piszkos falakat, a korhadó parkettát, töröttrugójú székeket, - s hogy ezt is kimondjuk, a titkárság rongyos falait és a Feldolgozó Osztály romos termeit. A nyári zárás alatt minden esztendőben az is a törekvésünk, hogy nagyobb beruházást nem igénylő munkákkal az elhanyagolt központot legalább tiszta és tisztességes állapotba hozzuk, minden évben legalább egy kis lépéssel, ha másképpen nem, ideiglenes megoldásokkal előre jussunk.

Lássuk tehát az idei nyári szünet eredményeit. Könyvtárosi jellegű munkánk középpontjában a szakkatalógus rendezése állott.

Eddig dobozonként kb. 10-12 választólap igyekezett útbaigazítani a kereső olvasókat. Ezek nagyrésze is kopott és piszkos volt. Most arra törekedtünk, hogy dobozonként a választólapok számát legalább 25-30-ra emeljük, kettősen ragasztott kartonnal és filmoluxszal tartósabbá tegyük. Nyolcszáznyolcvankilenc doboz várt válaszlapozásra. Előre tudtuk, hogy inkább a munka megindítását, mintsem befejezését tűzhetjük magunk elé. Sikerült 178 dobozt új választólapokkal ellátnunk. A könyvtárosok összesen több mint 5.300 választólapot fogalmaztak meg és gépeltek le. A könyvkötészet szép munkát végzett a ragasztással és a borítással. A munkát folytatni kívánjuk a forgalom megindulása után is. Nem kevés az elért eredmény, ha figyelembe vesszük, hogy ketten váratlanul megbetegedtek és a jelenlévők hátrálék nélkül elvégezték a kurrens munkákat is: könyvek visszavétele, felszólítások, előjegyzés, könyvtárközi kölcsönzés.

Az olvasószolgálat egyes részlegei emellett saját feladatokat oldottak meg. Az olvasóterem egységesítette a kézikönyvtár felállítási rendjét és felújította a természettudományos és műszaki könyvanyagot. A folyóiratterem teljes rendet teremtett a forgalom közben nem rendezhető tárlókban. A raktárban részleges átrendezéssel helyet biztosítottak a folyóiratok és napilapok megfelelő tárolásához.

Nagyobb gondot, és mint említettük, eleve ideiglenes megoldásokat jelentett a berendezés és a helyiségek felújítása. A legtöbb segítséget a műhelytől kaptuk: teljes letisztítás után felújították az olvasótermek asztalait. A gondnoksággal már nem volt ilyen harmónikus az együttműködés, túlságosan sok energiát, igazgatóhelyettesi közbenjárást igényeltek olyan kérdések, melyeknek simán meg kellett volna oldódnuk. A takarítást ismételni kellett, a felszerelt függönyöket újra kellett varratni, elmaradt a parkett kitoldása és a raktári életveszélyes süllyedés megjavítása. Mégis eredményként könyvelhetjük el az ideiglenesen beállított új polcokat és gyűjtőkocsikat, az ideiglenes könyvtámaszokat a raktárban és a javításra elvitt székeket, valamint a kölcsönző és a folyóirat falainak lemosását.

Mindent összevetve: jobb állapotban várta a könyvtár az olvasókat a nyitás után, mint a nyitás előtt. A megkezdett munkákat folytatnunk kell, mert elősegítik szolgáltatásaink színvonalának emelését. Az Olvasószolgálat köszöni elsősorban a kötészet összes lelkiismeretes munkáját és a műhely dolgozóinak fáradságát. A felújítás terén pedig szervezzük meg, hogy a következő esztendőben végre külön költségvetést biztosítsunk a központnak, most már véglegesebb jellegű felújításokra, a gondnokság személy szerint is ossza fel a központi és a kerületi munkákat és így, az adott lehetőségeken belül, tegyük könyvtárhoz méltóvá kellettlen, de adott örökségünket, a központ épületét.

MARÓT MIKLÓS

A SZABÓ ERVIN KÖNYVTÁR RITKASÁGAIRÓL

A fővárosi könyvtár kétarcú közgyűjtemény: kerületi és fiókhálózata a modern városi könyvtárak jellegének megfelelően a tömegek művelődési igényeit elégíti ki, központja is részben ugyanezt a célt szolgálja, de másfelől történeti kis alakulásának megfelelően társadalomtudományi alapkönyvtár, emellett a Budapest története szempontjából értékes nyomtatott források muzeális jellegű gyűjtőhelye. Ezeken kívül korábbi gyűjtőtörekvések eredményeként, vagy véletlen ajándékozások folytán egyéb ritka és értékes anyagokat, illetve azok maradványait is magával hordja.

A véletlenek, vagy a céltudatos gyűjtőpolitika eredményeként a központi gyűjteményben igen szép számmal akadnak ritkaságok, unicumok, kuriózumok, amint ez csaknem valamennyi nagyobb múltú gyűjteménynél előfordul.

A központ ritkaságainak zömét a Budapesti Gyűjtemény, a O9-cel jelzett ritkaságok gyűjteménye, a "Ball"-al jelzett Ballagi gyűjtemény, az igazgatói szobában őrzött Szűry gyűjtemény és a "P"-vel jelzett röpirat (pamflet) gyűjtemény őrzi, de elszórtan az úgynevezett "nagyraktár"-ban is találunk hasonló értékeket.

A Budapesti Gyűjtemény (amelynek kiépítését részben kifejezetten muzeális szándékkal, részben a hivatali szükségletnek megfelelően a mai fővárosi könyvtár két elődében, az 1870-ben alapított fővárosi statisztikai hivatal könyvtárában és az 1893-tól a főváros levéltárában fejlesztett régi "fővárosi könyvtár"-ban kezdték meg) Szabó Ervin vezetése alatt (1904-1918) önállósult és differenciálódott, ekkoriban szerezhettek be számára először nagyobb mennyiségben XVI-XVIII. századi értékes kiadványokat és kéziratokat, ekkor jutott Hentaller Lajosnak, az 1848-1849-es forradalom és szabadságharc kutatójának hagyatéka értékes, gyakran sok egyedi példányt tartalmazó részéhez, köztük a Táncsics által indított Munkások Ujsága teljes folyamához, emellett számtalan röplaphoz, röpirathoz és az Országos Széchényi Könyvtárból is hiányzó ujság-számokhoz. Egyéb kisebb ajándékokon és vételen kívül 1916-ban Schmall Lajos budapesti allelevéltáros, igen neves Budapest-történész hagyatékának vételével gazdagodott a Budapesti Gyűjtemény számos kézirattal és unicumként ismert nyomtatványval. Ezt a gyűjteményt a Horthy idők alatt is nagy költséggel gyarapították, ezidőtájt különösen XV. századi ősnymtatványok és XVI-XVIII. századi ritkaságok kerültek bele, így korabeli tudósítások a Dózsa-féle parasztlázadásról, a mohácsi vészről, a törökökkel folytatott háborúkról. A leggazdagabb egykorú forrásanyag Buda 1686-os ostromával, illetve az előzményekkel és a rákövetkező idők eseményeivel foglalkozik. Sok kutató keresi fel a gyűjteményt Brunswick Teréz kéziratái tanulmányozásáért.

Szabó Ervin igazgatása alatt, 1913-ban alapították a ritkaságok gyűjteményét, a könyvtár birtokában már akkor megvolt nagyértékű darabokból. A ritkaságok gyűjteményében a legértékesebb példány a központ páncélszekrényében őrzött Zichy-kódex, amelyet Európa-szerte számontartanak és amelynek már egész tudományos irodalma keletkezett 1911-es felfedezése óta. A XV. század elején készült kódex nevét onnan nyerte, hogy gróf Zichy Jenő (az Ázsia-kutató) 1911-ben átvett ajándékában találták. Elsinte Corvin-kódexnek hitték, először Zambra Alajos írta le a könyvtár 1914-es Értesítőjében, megállapítva, hogy a főként építészeti tervekét tartalmazó kézirat legbecsesebb részeit a századokon át leragasztva rejtőzött késői reneszánsz versek jelentik. E versek iránt, melyeket először Zambra ismertetett, később emberöltő óta tér vissza az érdeklődés: Olaszországból éppen úgy, mint Nyugat-Németországból kértek róluk a legutolsó időkben is információt, fotómásolatot. A ritkaságok gyűjteménye a Zichy kódexen túl még tömegesen tartalmaz igazi ritkaságokat, incunabulát, kéziratokat, XV-XVI. századi kiadványokat, Thüroczy, Bonfini, Istvánfy Miklós és mások történelmi könyveit, a Budapest múltja szempontjából páratlan becsű Schedel-krónikát, Kacsóh Pongrácz János vitéz kéziratát stb.

Külön említést érdemel a ritkaságok gyűjteményében őrzött "Das Kapital", Marx főműve I. kötetének egyik első kiadása (1868-ból), amelyben Marx Károly sajátkezű ajánlását találjuk. Az újabbkeletű ritkaságokból a legérdekesebbek Ady Endre Ledához intézett levelei, amelyeket a Zichy-kódexszel együtt páncélszekrényében tart a könyvtár. Ezeket a leveleket Ady egykori barátja, Révész Béla ajándékozta a harmincas években a könyvtárnak, miután Adyval foglalkozó műveit kiadta.

1911-ben vette meg a főváros Szüry Dénes magángyűjteményét. Szüry az 1777-1867 közötti hazai, első sorban szép-irodalmi munkák első kiadásainak egybegyűjtésével foglalkozott évtizedeken át szép eredménnyel és a könyvtár Szabó Ervin kívánságára folytatta ezt a munkát, melynek eredményeként a Szüry-gyűjtemény gyakran unicumot képviselő első kiadványokkal rendelkezik Bessenyeitől Ady fellépéséig, a kilencszázas évek elejéig; köztük a szerzői ajánlással ellátott Kisfaludy, Jókai, Mikszáth, Móricz stb. kötetek. Kimagasló értékei a gyűjteménynek a múlt század második felében kiadott "Népiratkák" sorozatai, ezeknél is inkább első kiadások Petőfi műveiből.

Egyedülállóan gazdag anyaggal rendelkezik a központ az első világháború alatti plakátokból és aprónyomtatványokból, amelyek gyűjtését már 1914 augusztus első napjaiban elkezdte Szabó Ervin.

A fővárosi könyvtár plakáttárában találjuk az 1918-1919-es forradalmak alatti jelentős részben művészi értékű plakáttermés legteljesebb gyűjteményét.

A röpiratgyűjtemény őszállományát a "Ball" jelzetű kolligátumokból álló Ballagi-gyűjtemény alkotja, amelyben a XVIII. század végétől 1907-ig kiadott magyar politikai röpi-

iratok ezrei vannak. A régi nagy könyvtárakban ezek feldolgozása és tárolása sok gondot okozott, így Ballagi Géza, a sárosszabai jogtanár a politikai röpiratok gyűjtésére irányuló hasznos "hobby"-jával igen jó szolgálatot tett az utókornak: számtalan, azóta elkallódott röpirat az 1911-ben vásárolt Ballagi-gyűjteményben található csak.

A "Ball" kiegészítése a "P"-gyűjtemény, mely az 1907 utáni röpiratokat tartalmazza, ennek legfontosabb része a "P1-gyel jelzett 1918-1919-es forradalmi anyag, igen sok unicumként ismert egykorú kiadvánnyal. Ezt igen gazdag röplap-gyűjtemény egészíti ki.

A Horthy-fasizmus alatti gyarapítási politika eredményeként a fővárosi könyvtár egyedülállóan gazdag fasiszta-náci és nyilas sajtógyűjteményre tett szert, amelynek nagy részét 1945 után papírmalomba juttattuk, de a "felkötött" és hasonló jellegű nyilas plakátokból csaknem teljes sorozat maradt, melyet igen gyakran vettek eddig is igénybe a kor levegőjét idéző filmekhez, vagy dokumentációs célra. 1919 augusztusától a felszabadulásig baloldali, vagy illegális kommunista anyag alig került a könyvtár állományába, ahol azonban ismét elég bő termés van a felszabadulást követő korszak idejéből: plakátokat, aprónyomtatványokat, ma már ritkaságszámba menő újságokat látunk itt.

De ha a könyvtár bármely részlegéhez nyúlunk is, se szeri se száma a ritkaságoknak. A "nagyraktár" anyagából kell például kiemelnünk a Nagy Francia Forradalom-ra vonatkozó egykorú kiadványok tömegét, vagy az utópista-szocialista szerzők (Babeuf, Owen, Saint Simon stb.) a századvég és századelő magyar és nemzetközi munkásmozgalmára vonatkozó irodalom első kiadásainak tömegét, amelyek beszerzése az ilyen irányban 1904-től 1918-ig tervszerű gyűjtést végző Szabó Ervin érdeme volt.

Ennek az anyagnak jelentős hányada egyébként Szabó Ervin magángyűjteményéből került át a könyvtárba, az alapító végrendeletnek megfelelően, 1919 januárjában.

REMETE LÁSZLÓ

A KERÜLETI KÖNYVTÁR - AZ OLVASÓSZOCIOLÓGIA MŰHELYE

Az eddigi legnagyobb szabású olvasás-szociológiai vállalkozást kezdjük el szeptemberben!

11 kerületi könyvtárban a 14 éven felüli olvasók által 5 napon keresztül kölcsönzött műveket adatfelvételi lapon rögzítik, és 3000 kérdőlapokon az egyes művekről is véleményt kérnek. A kérdőlapokat kitöltő olvasók közül minta szerint választjuk ki azokat, akikkel később a régen tervezett hatásvizsgálatokat lefolytathatjuk.

A munka azért is időszerű, mert 1934-ben, az akkor működő 11 kerületi könyvtárban, hasonló felmérést végeztek, s mi éppen a felszabadulás 20. évfordulóján a 30 éves fejlődést dokumentálhatjuk. Ez magukban a számokban is világosan tükröződik. 1934-ben az összes kerületi könyvtárban 8 kölcsönzési napon vették számba a kölcsönzött könyveket, mi csak a könyvtárak 20 százalékában és csak 5 kölcsönzési napon. Akkor 4793 olvasóra és 16.728 kötet könyvre terjedt ki a felmérés, míg most előreláthatólag 10.000 olvasóra és 35.000 kötetre. Az összegyűjtött anyag feldolgozásában is lényeges különbség lesz. Akkor megelégedtek a szerzők és művek felsorolásával és ennek értékelésével, mi a szerzők, címek felsorolása mellett a szépirodalom tartalmi bontásával is kísérletezünk a Diószegi András elvtárs segítségével kialakított kód-rendszer alapján. Vizsgáljuk majd a különböző rétegek érdeklődését, és a korrelációt az érdeklődési körök között.

A munka elindulását sok-sok tárgyalás előzte meg az olvasószolgálati szekbizottsággal, a KISZ-fórumának tagjaival és a 4-, 8-, 28-, 46-os könyvtárakkal, melyek már eddig is résztvettek a munkában. Tanácskoztunk Hegedüs András és Szabolcsi Miklós elvtársakkal, kértük a KMK módszertani, Rádió és Televízió Közvéleménykutató Osztályának véleményét, s valamennyien támogatásukról biztosítottak. A Statisztikai Hivatal Könyvtárának igazgatója, Danvi Dezső elvtárs és a 10-es könyvtárunk kollektívája együttes erővel még május hónapban mintamérést tettek lehetővé. A hatásvizsgálat előkészítésében, a kerületi könyvtár munkatársaival kívül, dr. Halász László pszichológus, Pór György, a Szociológiai Intézet szerződéses munkatársa, Bölcs István irodalom-tanár vesznek részt.

Biztosítva van a gépi feldolgozás anyagi fedezete, s a feldolgozó vállalatnál is a legnagyobb megértést tapasztaltuk.

Ugy látjuk, hogy a munka kezdetén sikerült az ügy iránt általános érdeklődést kelteni. Most kell és lehet bizonyítani, hogy a könyvtárak általában, és a kerületi könyvtárak különösen valóban műhelyei az olvasószociológiának.

- Feladatunk:
- 1./ Az előkészítés még hátralévő időszakában a kijelölt könyvtárakban az olvasói tasakok adatait lelkiismeretesen ellenőrizzük.
  - 2./ A felmérés 5 napja alatt a szükséges személyzeti segítséget központilag, de a könyvtárak kölcsönös segítségének elve alapján is a legjobban biztosítjuk.
  - 3./ Az adatfelvételi lapok és kérdőlapok kitöltése a legpontosabban történjék.
  - 4./ A határidőket pontosan tartásuk be.
  - 5./ A központi feldolgozó munkához a szükséges segítséget megkapjuk.
  - 6./ A hatásvizsgálatra a legjobban készülünk fel.

Igy jó alapot teremthetünk a felszabadulás 20. évfordulója alkalmából az olvasás mértékének, az olvasás szintjének, az olvasók izlésének feltárásához, elindulhat a régóta hiányolt elemző munka. Ezt segíti elő a Közgazdász Továbbképző keretében induló szociológiai speciál kollégium is, amely iránt a könyvtárosok körében igen nagy az érdeklődés. A kollégium előadásai csütörtökön esténként lesznek, a munkabeosztás tehát nem zavarja a részvételt. Azokra, akik időt és pénzt áldoznak szociológiai ismeretek szerzésére, a most induló akciókban és később is számítunk. Velük együtt kell biztosítanunk, hogy a társadalmi élet különböző területeiről megnyilvánuló érdeklődésnek, várakozásnak megfeleljünk, mert csak ebben az esetben várhatunk mi is társadalmi támogatást, s fogadtathatjuk el minden illetékessel, hogy a könyvtár az olvasószociológia műhelye.

DOBOS PIROSKA

V · V · V
·
V

EGY KÖNYVTÁROS NAPLÓJÁBÓL

Lassan egy éves lesz a könyvtárunk.

Az ember néha elgondolkodik, mit is értünk el egy évi munkával, túl a számszerű eredményeken? Hiszen a számok talán sokat mondanak, de nem mindent. Még emlékszem az első kölcsonzési napra, mikor csaknem százhatvan gyerek rohant meg a könyvtárat. Az ember a gyors, kapkodó munka között fel-felpillantott egy-egy arcra, vajon mi rejtőzik mögötte? Melyikükkel leszek jóba, melyikükkel nem; s ahogy telt az idő, egy-egy gyermekarc kivált a többiből és állandó társként maradt meg emlékezetemben.

Az első félév volt a legnehezebb. A legtöbb gyerek, aki bejött, még sohasem látott könyvtárat, könyvet sem sokat. Vonzotta őket a meleg szoba, a sakk, a játék lehetősége. Fogalmuk sem volt arról, hogy az iskolai fegyelem és az utcai szabadosság között van valami családias, önkéntes fegyelem is. Ezt azonban önkénnyel, terrorral nem lehet kialakítani. Mind a mai napig a leghatásosabb fegyelmező mondat maradt: "Miért rontod el a hangulatot, mikor itt senki sem rossz hozzá, te miért vagy rossz?"

Pedig ennek is meg volt a veszélye. Ugyanis a többi gyerekre is kellett gondolni, akinek van otthona, s akiket az a gyerektársaság csaknem teljesen kiszorított az olvasóteremből. Itt álltunk a nehéz kérdés előtt: kitiltsuk őket, csináljunk minta-könyvtárat, vagy vállaljuk az esetleges megbotránkozást és vállaljuk őket úgy, ahogy vannak? Az előbbi lett volna könnyebb, de az utóbbi az érdekesebb. Maradjanak.

S akkor jött a meglepetés. Ezeknél a huligánkodó, cowboy-nadrágos, csúnyaszájú kis kamaszoknál kedvesebbeket, melegszívűbbeket keresve sem lehetett találni. Csak idő kellett hozzá, míg felmelegedtek és megértették, hogy nem akarjuk őket bántani. Többször előfordult, hogy valamelyik gyereknek meg akartam simogatni a fejét, és erre rémülten kapta a karját az arcához, szinte ösztönösen.

Péter volt a vezér és mikor megbarátkoztunk, ő volt az, aki kéretlenül is felügyelt a könyvtár rendjére. Ha a "haverok" elragadtatták magukat, Péter volt, aki kijelentette: Laci, légy csöndbe, mert..., s Laci, aki semmi kérésre, könyörgésre nem volt hajalando fegyelmezni magát, a bandavezér felszólításának engedett.

Az ember végül is rájött, hogy nincs rossz gyerek, s az úgynevezett "rosszaságnak" mindig oka van. Ezek a gyerekek durva magatartásukkal ellentétben, sokkal kifinomultabb érzékkel rendelkeznek bizonyos dolgok felfogására, mint azok

a fiatalok, akik az otthoni légkör által rájuk kényszerített állandó jómodor miatt, már maguk előtt is elfelejtenek ösztönözni. Persze, méltányosságot méltányosságért. Ha a felnőtt igazságtalan hozzájuk, ne várjon tőlük kiméletet. Ez zsiványbecsület ugyan, de ha igaz jellemmé forrja ki magát idővel, nyert ügye van a társadalomnak velük.

Idővel egy részük lemaradt, más részük pedig aktívan bekapcsolódott a könyvtár életébe. Tavaszra megváltozott a könyvtár képe. Egységesebb, nyugodtabb lett. Kialakult a törzsgárda, akire mindig lehetett számítani. Persze, ők se olyanok voltak, mintha valami pedagógiai regényből léptek volna ki. Van egy érdekes csoport. Ezek olyan gyerekek, akik nem jó tanulók, de nagyon érdeklődők.

Ilyen Gyurka, akit állítólag öt tárgyból buktattak. Állandóan ismeretterjesztőt olvas (s valóban el is olvas), érdeklődik a régészet, őslénytan, csillagászat, hajózás története iránt. Szinte láncba lehetne fűzni, ahogy fogalom kapcsolódik nála fogalomhoz, egyik könyv kelti benne az érdeklődést a másik után. Kérdés, jövőre tanulmányi színvonalában is meg fog-e ez mutatkozni?

Van egy irodalmi szakkörünk. Ez is érdekes társaság. Megalakulásuk óta legfőbb elvnek az őszinteséget tartjuk. Evvel az jár, hogy időnként olyan őszinték, hogy beleszédülünk, de akkor is többet ér egy gyerek őszintesége, még ha goromba is, mintha álszent.

Az őszinte hangot igyekeztünk mindenütt bevezetni. Még ilyen esetben is, nemrégiben a következőt látom az olvasóteremben: három kamasz vihogva néz egy vastag könyvet. Ezek megint aktokat néznek, s ahogy az arcukon látszik, találnak is. Odamegyek, rémülten becsapják a könyvet: "Miért csukjátok be? Mutassátok csak!" - közösen fellapozzuk. Rubens: Venus a tükör előtt című képét nézték. "Tudjátok-e, ki az a Venus?" Lassan elcsendesednek, s körbeülnek. Tovább lapozzuk a könyvet. Szerencsére rábukkanunk Rubens Mucius Scaevolájára. Tudjátok-e, ki volt? Röviden elmondtam nekik a történetet és megmutattam a könyvet is, amiben olvasni lehet róla. Az egyik gyerek már vitte is. A művészettörténeten szerencsésen átjutottunk.

- Anyukám azt üzenté, hogy ne tessék nekem ilyen könyvet adni, még nem nekem való, - mondta méltatlankodó arccal a kis Kati, miközben letette a pultra Lobe: Öcsikét akarok című regényét. Kaján kis arcot vágott és úgy mutatott belőle néhány sort: - Tessék nézni, ez az, ami nem nekem való... Akkor már inkább az őszinteséget választjuk, mint ezt.

A nyár csendes, olvasóink táborban vannak, nyaralnak. De a csend csak látszólagos. Már most, a most odajáró gyerekekkel készülünk fel a téli forgalomra. Állandó munka ez, a hangulat, a színvonal tudatos kialakítását sohasem lehet felfüggeszteni, még egy rövid pihenőre sem. A pedagógia végsősoron nem elv, hanem életforma, amit szintén nem lehet felfüggeszteni.

- Reggeltől estig könyvek között. Nem unalmas ez? - kérdezték néhányan már tőlem ismerősök. Nem.

EGY BIBLIOGRÁFIA - HASZNÁLAT KÖZBEN.

Amikor megjelent "A jó egészség könyvei", azt tettük vele amit a többi bibliográfiával. Megpróbáltuk olvas-
tatni. Kikölcsönöztem az orvostudomány iránt egy kicsit is ér-
deklődő olvasónak, s amikor visszahozta, megkérdeztem, segített-
e valamiben, van-e olyan könyv, amelyet szeretne kivinni belőle.
Azt a választ kaptam, hogy "ó, ezt én már mind ismerem."

A másik olvasó, aki bizonyára nem ismerte a bibliográ-
fia használatát, elejétől végig elolvasta azt. Ahelyett, hogy vá-
lasztott volna a felsorolt könyvek közül, tökéletesen kielégítette
azok tartalmi kivonata.

Hozzá kell tennem, hogy az első esetben én beszéltem
rá az olvasót a bibliográfiára, a másik viszont magától kölcsön-
özötte ki és nyilván azt hitte, hogy az is egy orvosi könyv.

Igyekezettünk azonban még sem volt hiábavaló. Ez a
sikertelenség adta az ötletet, hogy kiállítást készítsünk "A jó
egészség könyvei" címmel.

Figyeltük a kiállítás előtt egy héttel az orvosi köny-
vek forgalmát. A hét három napján, hétfőn, csütörtökön és pénte-
ken így alakult az orvosi könyvek statisztikája:

	olvasók száma	a kölcsönzött orvosi könyvek száma
h.:	158	9
cs.:	147	5
p.:	122	4

Ez azt jelenti, hogy az olvasók 4,12%-a kölcsönzött
egészségügyi könyvet.

A kiállítás alatt ugyanezek a napokon a következő
kép alakult ki:

h.:	137	15
cs.:	159	18
p.:	147	14

Az eredmény jó. Összességében ez azt mutatja, hogy a
kiállítás előtti héten 427 olvasó 18 orvosi könyvet kölcsönzött,
míg a kiállítás alatt 443 olvasó 47-et, azaz 6,48%-kal többet,
mint egyébként.

A kiállítás hasznos voltát a bezárás utáni statisztika
mutatta ki. Azt vártuk, hogy mivel az egészségügyi könyvek nincsenek
szem előtt, az olvasók keze ügyében, forgalmuk visszaesik az említett
4,12%-ra. Nem ez történt. Azok az olvasók, akik a kiállítás alatt
ismerkedtek meg a jó egészség könyveivel, továbbra is keresték azokat.

Ennek a jelenségnek köszönhető, hogy a kiállítás befejezé-
sével a 10,6%-ról csak 8,74%-ra esett vissza a forgalom.

Ezek a számok meggyőzően bizonyítják, hogy a kiállítás
nem volt haszontalan, és hasonló kezdeményezésre a jövőben is szük-
ség van.

ÜRÖGI ERZSÉBET
27-es könyvtár

Svédországi könyvtárakban...

Talán a legkellemeesebb élmény az utazás, legálábbis erre a megállapításra jutottam egy három hónapos külföldi rokonlátogató út során.

A svédországi út természetesen rengeteg újat és érdekeset hozott. Azzal a "szent elhatározással" indultam el, hogy a lehetőségekhez mérten megpróbálok megismerkedni a svédországi, illetve a göteborgi könyvtárak életével is. Össze kerültem két kintélő magyar könyvtárossal, ők kalauzoltak, segítettek. Mint magánszemély utaztam az országban, s így teljességre törekvő, széleskörű tájékoztatást, mint a delegációk tagjai, nem kaptam. Kezdő könyvtáros vagyok, így könnyen előfordulhat, hogy lényeges könyvtári tényezők is kimaradtak tájékozódásom köréből, ezért elnézést kérek, hogy pusztán azt írom le, amiről tudok, s ami megragadott.

Göteborgban 24 könyvtár működik a 410.681 embert számláló lakosság szolgálatában. A központi könyvtár a "Dicksonska", amely az irányítást végzi, a mi Szabó Ervin központunkhoz hasonlít. Egy kis statisztika izelítőül: A népművelési könyvtár göteborgi hálózatának 1963 évi költségvetése 984.603 Kr. (4, 428.713 Ft). A kikölcsönzött könyvek száma 2,490.538 volt. A kölcsönzés rendszere fejlett. Legtöbb könyvtárban a nálunk is ismert "fotocellás" megoldást alkalmazzák, ami nagyon leegyszerűsíti a könyvtáros munkáját. Mindössze talán félpercet vesz igénybe a művelet, amíg az olvasó kölcsönzőjegyét lefényképezik. A könyvtáros főfeladata itt a legmesszebbmenő tájékoztatás, ugyanis a lecsökkentett adminisztráció elvégzésére is külön személyzet működik. Elvileg a cél igen magasszinvonalú, s a fejlett technikai megoldásokkal terveik a gyakorlatban is jól megvalósíthatók.

Komoly viták voltak a felnőtt és gyermekkönyvtárak kapcsolatáról. Mivel nagyon érdekelt a gyermekkönyvtárak helyzete, kíváncsi voltam, hogyan is épül fel ez a hálózat. Csodálkozva vettem tudomásul, hogy egyáltalán nincs önálló gyermekkönyvtár. Az úgynevezett "Familie Bibliotek" elve érvényesül, mely szerint előnyösebb megoldás az, hogy a különböző színvonalon álló gyerekek közül, akiknek értelmi képességei már felülmúlják a gyermek-anvagot, függetlenül az életkortól, nyugodtan válogathatnak a felnőtt könyvállományból. A helyzet valójában az, hogy a gyerekeknek való anyag édes-kevés és nagyon silány, ezért oldják meg így ezt a kérdést.

Nagy előnyt jelent a fejlett építkezési technika, s hogy valamennyi könyvtár speciálisan erre a célra épült, tágas, kényelmes és modernül berendezett.

Nagyon tetszett a "meseszoba" - egy nagy terem, teljesen "meseország"-szerűen berendezve. A zeneszeretők szá-

mára külön terem van, ahol a legkülönbözőbb lemezeket hallgatják, illetve ki is kölcsönzik.

Megismerkedtem néhány speciális könyvtári szolgáltatással is. Nagyon kedves emlék fűz a kórházi könyvtárhoz. Egy egész napot töltöttem el itt, járva az osztályokat a könyvtárossal, aki naponta érdeklődik a betegek igényei felől. A vakok számára magnetofonszalagra vett regények jelentik az olvasási igény kielégítését. Azok számára, akik nem tudják hozzükbe venni a könyveket, vetítógéphez hasonló, de könyvalaki szerkezet teszi lehetővé az olvasást; gombnyomásra változtathatók az oldalak és a bekapcsoló szerkezet annyira érzékeny, hogy elég a könyök hegyével, vagy az állal csupán megérinteni.

Néhány szót szólnék a megyei könyvtárakról is. A könyvellátást a "Central bibliotek" (Megyei Központi Könyvtár) végzi, amely mellérendeltségi viszonyban van a városi népművelődési könyvtárakkal. Költségvetését az állam szabja meg, pénzügyi támogatást részben az államtól, részben a helyi községi tanácsoktól kap, a lakosság számának megfelelően. A Central bibliotek feladata ellátni a megyét könyvekkel. A megyei központ a helyi könyvtárak irányításában, új könyvtárak tervezésében is résztvesz, - ezenkívül ellátja a börtönt is. A börtön könyvtárosa havonta 4 órás fogadóórát tart és hetenként elküldi a befutó rendeléseket. Az olvasók érdeklődése nem különbözik a többi "normális" emberektől, néha azonban előfordul, hogy egy-két notórius kasszarobbantó, bankrabló, a "Robbantási anyagok"-ról kér legújabbban megjelent, technikai szakkönyvet!

A szépirodalmi könyveket nemzeti szempontból csoportosítják. Hatalmas táblák jelzik egy-egy nemzet irodalmi termékeit a könyvespolcokon. Körülbelül 300 példány, magyar nyelven kiadott mű is található egy-egy könyvtárban.

Szólnék még néhány szót a jelenlegi svéd irodalmi életről is. A befutott írók művei iránt már megjelenésük előtt nagy az érdeklődés. Hozzájuk tartozik pl. Moberg, akinek utolsó könyve, az Utolsó pillanataid a földön Kaliforniában játszódik, a "Kivándorlók, Bevándorlók" világhírű sorozat folytatásaként. Görling Laos "491" című műve a fiatalok erkölcsi életéről ad eléggé merész képet. Fridégard történelmi regényíró, Co-Johansson munkásíró, Blamberg, az utazó, mindig veszélyes utakról ír, az emberevők közé is ellátogatott többször, nagyon jó útleírásai vannak. Danielson a Csendes óceáni szigetvilágról ír, ő maga is Tahitiben él, művei állandóan keresettek. Nagy feltűnést keltett Taikon: Zigenersra (Cigánylány) címen nemrég megjelent műve. Ezt egy általános iskolát végzett cigánynő írta és a svéd cigányság nehéz helyzetét világítja meg. Az ifjúsági könyvek között Astrid Lindgren művei vezetnek. A nálunk is jólismert Pippi Langstonmp figurája és az erről szóló könyvek felejthetetlen élményt jelentenek a gyerekeknek.

Ugy érzem, hogy a svéd könyvtári intézmény segítséget nyújt ahhoz, hogy a különleges temperamentumú, hideg, megközelíthetetlen svédnek kicsit feloldódjanak és művelődési színvonaluk egyre magasabbá válják.

HEISZENBERGER MÁRIA

A MI HÁZI KÖNYVKLINIKÁNK...

"... mert a Könyv is Élet és él
mint az ember..."

Rabits

Az olvasó és a könyvtáros problémái szinte állandóan szóhozjutnak a Híradóban, de kevés szó esik a könyv "egészségügyéről", a könyvek - hadd mondjuk így - testi jólétéről, külleméről.

A könyv egészségügye, gondozása és védelme éppen olyan szakavatott gondozókat igényel, mint az emberi test. Látogassunk most el a mi házi könyvklínikánkra, s ismerkedjünk meg "doktorainak", könyvkötő kollégáinknak a munkájával.

Belépve kötészetiünk gyakran csapódó ajtaján, a Híradó riportere - mint már annyiszor, ha egy-egy könyvtári részleget mutat be - jaj, de szívesen írna le, a nagyszerű technika minden vívmányával felszerelt, neonfényben úszó, hipermodern, kacsalábban forgó munkahelyet. Mindebből sajnós, csak a neonfény igaz, de a többi technikai nagyszerűség egyelőre csak a riporter fantáziájában és Svientek elvtárs, a kötészeti osztályvezetője optimista terveiben létezik. A sarokban öreg, ki-mustrált vágógép gubbaszt, mint egy ártalmatlan, de morcos ösvilági állatfajta ittfelejtett példánya.

- Modern univerzál vágógépünk már van, - mondja Svientek elvtárs, de ezenkívül nem igen dicsekedhetünk a modern felszereléssel. Bizony, lassan megy nálunk a "modernizálódás". Reméljük, hogy 1965-ben már fűzőgépünk is lesz, ami a kötészeti munkában jókora lépést jelentene előre. Most egy könyvkötő egésznap munkával 25 db. könyvet fűz össze. Géppel 70-80 könyv fűzése is lehetséges lenne.

Ez csak egyetlen adat arra vonatkozóan, mit is jelentene a kötészeti modernizálása az egész könyvtár számára.

- Mint egy falat kenyér, olyan szükséges lenne a kötészeti "megfiatalítása", - állapítja meg Szalai Tibor. - Csak az a kár, hogy ez az egész probléma valahogyan távolesik a könyvtárosok érdeklődési körétől. Ha nem is vagyunk "mostohagyerek", mégis kicsit a könyvtári élet perifériáján élünk.

Sajnos, nem tudunk vitatkozni a könyvkötő kollégákkal, - igazuk van.

A könyvtárosoknak - egészében - nincs képük arról, mi is történik voltaképpen a kötészeten.

- Legfontosabb és elsőrendű feladatunk a könyvtári könyvek karbantartása, gondozása, - mondja Svientek Sándor. - Az elmúlt fél év során 15.000 könyvet öltöztettünk új köntösbe. -

- Éppen a 30-as könyvtár újonnan bekötött könyveit készítem elő szállításra, - kapcsolódik a beszélgetéshez Nagymihály Lajosné, miközben szorgalmas újjai nyomán gyorsan nő a szemünk előtt a friss ruhába öltöztetett könyvhalom.

- Vajon minden könyvet meg lehet menteni a további használat számára, s vajon minden könyvet érdemes-e?

- Mindenképpen megéri, - mondja Svientek Sándor. -

-

-

-

-

-

- Mindenképpen igyekezzünk meghosszabbítani a könyvek élettartamát, - hangzik a válasz. - Különösen, ha nehezen beszerezhető, értékes könyvről, vagy egy-egy sorozat idelőtt tönkrement kötetről van szó.

- Sajnos, a kerületi könyvtárak egy sereg olyan könyvet is köttetésre küldenek - mondja Nagymihály Lajosné, - amelyek bizony, nem érik meg a ráfordított munkát. A Híradó - ban is szeretnénk arra kérni a könyvtárvezetőket, hogy csekély értékű, újonnan is könnyen beszerezhető köteteket ne köttessenek újra. Többször kerül a leves, mint a hús, azért a pénzért, amibe az újraköttetés kerül, esetleg két példányban is megvásárolhatnák a könyvet az antikváriumban. (Ugy emlékszünk e - gyébként, hogy a kerületi könyvtárak osztálya erre vonatkozóan rendelkezést is adott ki.) - Nemcsak a köttetés tervszerűbb munkája kívánja, de mindannyiunk közös érdeke, hogy okosabban, meggondoltabban gazdálkodjunk az amúgyis szűk köttészeti kontingenssel!

Persze, a megrokkant könyvek gyógyításán kívül még nagyon sokfajta munka folyik itt a "házi könyvklínikán". Itt történik a könyvtári kiadványok gondozása, itt kapja meg végső formáját az "Uksz", a "Híradó", itt ütik be az árjelzést a nyomdában készült kiadványokra. Itt látják el helyszámmal az újonnan beszerzett könyvek nagyrészét. Nem kis munka ez, hiszen az elmúlt fél évben 21.000 sort aranyoztak. Itt készülnek a kölcsönzőtasakok is, a custosok, a választólapok, itt kerülnek tékába a folyóiratok stb. Komoly feladatot jelentett a köttészet számára a Zenei könyvtár megnyitása is, az indulásnál mindjárt 3.000 kötetet köttettek be. S utóljára hagytuk a kiállításokkal, s az egyéb dekorációs munkákkal kapcsolatos köttészeti tennivalókat, bár - Svientek elvtárs szerint - Oláh Attila az ilyesfajta tennivalók nagyrészét sajátmaga végzi.

Akármiilyen sokoldalú és érdekes is az a munka, ami a "házi könyvklínikán" folyik, legérdekesebbek az emberek...

Hadd mutassuk be a Híradóban köttészetünk három legrégebbi dolgozóját: Weber Lajost, Koziel Ferencet és Szalai Tibort.

Weber Lajos 1933 január 12-én került könyvtárunkba és azóta is megszakítás nélkül itt dolgozik. Nagyszerű szakember, megbecsülik. Visszaemlékezik, a felszabadulás óta alig is volt esztendő, amikor ne jutott volna el valamelyik magaslati üdülőhelyre. Megelégedett ember, aki joggal érzi kicsit otthonának a munkahelyét.

Koziel Ferenc is több, mint harminc éve dolgozik nálunk. Hogy mire emlékszik a múltból? Elsősorban a fényes munkanélküliségre, a sok megalázásra, nincstélenségre. S a jelen? Általában elégedett, szereti a munkáját, nagyon szereti a könyvtárat.

- Nem is lehetne egyhamar végigolvasni ezt a rengeteg könyvet, amit én már életemben beköttöttem, - mondja.

Szalai Tibor, a harmadik veterán, örökvidám mo-

selyével, igazán rácsáfolt korára. Pedig 1936 februárja óta dolgozik a kötetészetben, jelenleg ő az osztály helyettes vezetője. Elbeszélése nyomán valósággal megelévedünk előttünk a múlt.

↳ Csak 1945 óta tudjuk, mi az az emberi megbecsülés, - mondja.

Érdekes emlékei közül itt most csak két momentumot ragadunk ki. Elmondja, hogy annakidején Enyvvári igazgatóval egyetlen-egyszer sikerült beszélnie, akkor is elutasította a segélykérését. A másik apróságnak látszik, de önmagában többet árul el a múltból, mint egy egész dokumentumgyűjtemény: 1945-ig a kötetészet dolgozóinak csak a Reviczky utcai hátsó kapún volt szabad közlekedniük, a főbejárat tilos terület volt a fizikai dolgozók számára.

A múlt mellett szólaltassuk meg a jelent, illetve jövőt is.

Éppen mellettünk áll a kötetészet két legfiatalabb dolgozója, Mikalíneck János és Cserhádi István. Jancsi nagy fába vágta a fejszéjét, az ösztől esti tagozaton gimnáziumban tanul. Nagyon lelkes olvasó, általában a történelmi regények érdeklik a legjobban. Cserhádi Pista azonban - saját bevallása szerint - jobban szereti kötni, mint olvasni a könyveket. A két fiatal egy véleményen van arra vonatkozóan, hogy az itteni kötetészeti munka sokkal több lehetőséget nyújt a szakmai továbbképzésre, mint a nyomdaipari üzemek termelési gyakorlata.

- Ahány könyv, annyi feladat. Itt jóformán csak egyedi munkát végzünk, sokfélé, változatosat. Így aztán minden lehetőségünk megvan arra, hogy jó szakember váljunk belőlünk, - mondja Mikalíneck János.

Riportunk nem tudta szóhoz juttatni mindazokat, akik véleményüket, bírálatukat, okos javaslataikat közölték velünk. Sajnos azonban, - s ezt a könyvkötők tudják a legjobban - a papír gyakran hamarabb fogy el, mint az irnivaló. De búcsúzóul hadd szólaltassuk meg könyvkötő kollégánkat. Itt van például Jenny Bertalané, akinek sorsa, mindennapjai, hü képet adnak ezer meg ezer dolgozó nő - sokunk - közös gondjairól. Csobánkáról jár be, s otthon várja a család, a gyerekek. Így aztán nem könnyű dolog részt venni a politikai továbbképzésben, a közösségi életben. S ezek a problémák nem egyedül Jenny elvtársnő problémái, kötetészeti kollégánkat nagyrésze vidékről jár be. Mégis, ugyanezek a munkatársaink a Révész elvtárs szemináriumának évek óta lelkes, buzgó, bár kissé szótlan hallgatói. Így Kolbányi Margit, aki már csaknem tizenöt éve dolgozik könyvtárunkban, Beké Józsefné és Simon Andrásné, akik a gépi aranyozás érdekes és szép munkáját végzik.

Vajon Nőbizottságunk nem tudna-e többet tenni kötetészeti kollégánkat nem kevés problémáinak megoldásáért? A kisgyermekes óvodai elhelyezésétől kezdve, lenne itt bőven tenni és segítenivaló. S nemcsak a Nőbizottságról, s nemcsak az itt felsorolt problémáikról van szó. Általában lenne egy javaslatunk.

A kötetészetet gyakran felkeresik a könyvtárosok, - legtöbbszörre akkor, ha innen szükségük van valamire. Mi lenne, ha mi könyvtárosok akkor is ellátogatnánk ide, ha nem kapunk i akarunk... Akadna megbeszélő nivaló éppen elég, könyvtárosok és könyvkötők között. Találkozzunk hát többet és többször.

VÉSZI ÉVA

!!!!!!

KI

MIT

KÉRDEZ?

Válaszok: az adminisztrációról, a kibernetikáról, az ismeretterjesztő irodalom forgalmazásáról, a K.H. gépe-
léséről.

Jelinek Lászlóné (4-es kv. t.) kérdése:

Mikor történik már valami konkrét intézkedés, vagy ja-
vaslat az adminisztrációs munkák egyszerűsítésére? (Pi-
sellejtezés, beiratkozás, könyvek leltárbavétele és ki-
vezetése.)

Mikó Zoltán, az adminisztrációs szakbizottság elnö-
ke válaszol:

Fontos, közérdekű kérdésben sürget Jelinek elvtárs-
nő, amikor konkrét intézkedéseket vár az adminisztrációs egy-
szerüsitések terén. A munkaszervezési szakbizottsághoz cím-
zett felszólításra mégsem tudok olyan határozottan és konkrét
intézkedéseket bejelentve válaszolni, mint ahogyan azt joggal
elvárná tőlünk minden könyvtáros. Ennek magyarázata, hogy sok
rajtunk kívülálló tényező is befolyásolja, hogy az egyszerű-
sítési kérdésekben határozottabb lépéseket tehezzünk. Néhány
példa világosan megmutatja talán, milyen nehéz előbbrejutnunk,
s azt is jelzi, hogy valami kevés mégiscsak történt. Több mint
egy éve elmúlt, hogy részletes javaslatot dolgoztunk ki a feld-
dolgozómunka központosítására és ezzel együtt az állományba-
vétél és állomány-nyilvántartás egyszerűsítésére. Ennek meg-
valósítása azonban mindenekelőtt azt feltételezte, hogy a
központi feldolgozáshoz és kartotéknyilvántartáshoz megfelelő
helyiség álljon rendelkezésünkre. Ezzel kapcsolatos reményeink
azonban sorra szertefoszlottak. Mai napig nem oldódott meg a
terv megvalósításának ez az alapvető problémája. Ennek az e-
gész tervnek eddig csak igen kis mellékterméke mutatkozik: a
központi nyilvántartás elvéből kiindulva, szabályoztuk a dup-
lumraktárba küldött és a duplumraktártól átvett könyvek admi-
nisztrációját. - az egésztől elszakítottan azonban csak fél-
megoldásig juthattunk el. A cimleltárkönyv vezetésével kapcsó-
latos változtatások akadályai, hogy nincs birtokunkban illeté-
kes hatóságok olyan elvi állásfoglalása vagy engedélye, amely-
nek alapján a könyvet nem leltári tárgyként, hanem közhasz-
nálatra bocsájtott művelődési eszközként kell kezelnünk. E-
nélkül az egyedi nyilvántartás jelenlegi rendszerének kiküszö-
bölése igen nehéz és sok zavart, bizonytalanságot idézne elő.
Foglalkozunk azzal a kérdéssel, hogy cimleltárkönyv helyett
a kollektor jegyzékeit és erre a célra készített szabvány
jegyzékürlapot készítünk, s a szállítójegyzék jelentené az
egyedi leltárnyilvántartást. Ezt azonban alaposan át kell gon-
dolnunk, sok buktatója lehet. Kisérletként, ha erre engedélyt
kapunk, néhány könyvtárunkban januártól szeretnénk bevezetni.

Egy másik kérdéskomplexum: a beiratkozási, kölcsönzési és perlési eljárás egyszerűsítése. Ebben a vonatkozásban is értünk el némi eredményt. Az új tikketes és nyugtatombős kölcsönzési eljárás már eddig is lehetőséget adott - azokban a könyvtárakban, ahol alkalmaztuk - néhány felesleges adminisztrációs eljárás kiküszöbölésére. A kísérleteket még nem fejeztük be, de már most nyilvánvaló, hogy további egyszerűsítésre nyújt módot, ha a gyakorlatban mutatkozó apróbb hibákat korrigáljuk és a tapasztalatok alapján tovább finomítjuk a kölcsönzési és nyilvántartási rendszert: ez a szükséges nyomtatványok javításával, a beiratkozási napló felülvizsgálásával és a perlés teljes központosításával be is fog következni. További könyvtárakban tervezzük a kölcsönzési rendszer bevezetését és egyidejűleg az adminisztráció egyszerűsítését. A szükséges nyomtatványok már készülnek, de a zavar elkerülése végett csak fokozatosan kerülnek sorra az egyes könyvtárak.

A kerületi könyvtárak munkájának zavartalanabb és racionálisabb megszervezését kívántuk segíteni az új kezelési szabályzat, a gazdasági útmutató, a szervezeti és működési szabályzat kidolgozásával, valamint a munkaszervezés kérdéseinek elemzésével. Jelenleg ezek a kérdések állnak a munkaszervezési szakbizottság tevékenységének középpontjában, mert úgy véljük, hogy az egész hálózatban egységes élvek és már kikristályosított gyakorlat alapján kell meghonosítanunk a tervszerű, ritmikus, jólszervezett munkát. Ezek hamarosan napvilágot látnak, s reméljük, hogy konkrét segítséget fognak jelenteni a kerületi könyvtárak tevékenységének megjavításában.

A 26. sz. könyvtár dolgozóinak kérdése:

Igéretet kaptunk a kibernetikáról szóló előadáson arra, hogy a gépeket munka közben megtekinthetjük. Mi az oka, hogy ez az ígéret csak ígéret maradt?

Szelestey Gyuláné, az oktatási felelős válasza:

Igéretünket a következő oktatási év folyamán teljesíteni fogjuk, s erről az érdeklődőket értesítjük.

Halmai Istvánné (37-es könyvtár kérdése):

A 10-es könyvtár kollektívája milyen olvasószolgálati módszerrel éri el a nagyon szép ismeretterjesztő százalékot?

A 10-es könyvtár válasza:

Könyvtárunk a hálózat egyik legrégebbi könyvtára. Helyzeténél fogva - sok öreg olvasó, polgári környezet stb. - zártpolcos rendszer mellett nagyon nehéz volt az ismeretterjesztő könyvek forgalmazása. 1961-es átlagunk 21.6%; ebből politika 3.2, műszaki 1.3, természettud. 2.2 % volt.

1962 januárjában alakultunk át szabadpolcos könyvtárrá. Kollektívánk a különböző szakokat felosztotta a könyvtárosok érdeklődési köre és adottságai alapján. Így mindenki az általa legismertebb szakanyagot rendezi a raktárban és a szabadpolcon is.

A könyvtár polcos... különös gondot fordít...
...könyvek ra-

A könyvek polcra helyezésénél különös gondot fordítunk a könyvek iránti figyelem felkeltésére: sok könyvet ki borítólappal, címlappal kifelé, külön ajánló polcokat és ajánló-jellegű kiállításokat rendezünk ismeretterjesztő könyvekből.

Részletesen bontott szakkatalógusunkra minden olvasó figyelmét felhívjuk, az ajánló-bibliográfiákat igyekszünk használni és használtatni.

Meghatározott érdeklődésű olvasókat az illető szakanyagot rendező és azt jól ismerő könyvtárhoz irányítjuk, aki igyekszik tudásának megfelelő legjobb felvilágosítást adni. Néhány speciális érdeklődésű olvasóról figyelőlapot vezetünk.

Könyvállományunkat felfrissítettük. Az elavult anyagot 1963-ban leválasztottuk és az új és jó ismeretterjesztő irodalomból a szépirodalommal egyező példányszámot szereztünk.

Végül:

kérdezzük Bené Lászlónétól, hogyan tudják azt a célt elérni, hogy az olvasók a szabadpolcos könyvtárban ne "legeljenek"?

A Könyvtári Híradó szerkesztőbizottsága gépirónó ügyben "interpellált".

A Híradó gépelési problémák miatt az utóbbi időben mindig késve jelenik meg, s ez mind a kötetekre, mind a gazdasági osztályra többletmunkát hárít. Mit szándékozik tenni az igazgatóság, hogy a gépelési kapacitás ne minden hónapban állandóan megismétlődő problémánk legyen?

Tyroler Gyula igazgatóhelyettes válasza:

A kérdés jogos, ha azt tekintjük, hogy az utolsó két szám valóban több nap késéssel jelent meg, s valóban a gépelés miatt. - Hogy mit szándékszunk tenni? Azt, amit eddig is tettünk: arra törekszünk, hogy a "Híradó" pontosan megjelenjen. Hogy ezt mi is fontosnak tartjuk, azt bizonyítja a két késéssel szemben felhozható sok-sok pontosan megjelent szám.

Mégis, ha a jövőben bármikor az elé a választás elé állít bennünket a kényszerűség, hogy valamely okból hirtelen leszűkült gépiró kapacitásunkkal milyen munkát készítsünk előbb, akkor ismét megtörténhet, hogy a Könyvtár napi munkáival kapcsolatos gépirást tartjuk fontosabbnak, és így a Híradó késik. Ez történt most is, amikor több munkatársunk szabadsága miatt a leírásra váró anyag felgyülemlt.

Kedves olvasóink!

Várjuk közérdekű kérdéseiket. Nem kell megvárni, amíg a válaszadás jogán kérdezhetnek, lehet soron kívül is.

(Szerk. Gáliczky Éva)

MI A VÉLEMÉNYE A FIATALOKNAK A MAI MAGYAR IRODALOMRÓL ?

Amikor tanítványaimmal találkozom, arra vagyok kíváncsi: mi van homlokuk mögött, pontosabban mennyit ismernek, mit tudnak, mennyire tájékozottak szakterületükön, az élő magyar irodalomban.

A legelső órán házidolgozatként szerepelt a következő órara: írják le, kit tartanak az élő magyar irodalom tíz legfontosabb, legnagyobb írójának, lehetőség szerint úgy, hogy egyéni választásuk megegyezzen valamiféle lényegbeli sommázással is.

Íme az összesített szavazás a két és fél éves tanfolyam hallgatóitól:

36	szavazat	Németh László
28	"	Illyés Gyula
23	"	Tersánszky J. Jenő
19	"	Szabó Pál
18	"	Illés Béla
17	"	Váci Mihály
16	"	Féjes Endre
13	"	Szabó Magda
13	"	Mesterházi Lajos
13	"	Déry Tibor

Tizenegy író /mivel holtverseny alakult ki az első tíz helyért/ - s mivel összeszámoltuk az első husz hely pontozottait, sorrendben tovább így következtek a próza és a líra kiválóságai:

Galambos Lajos, Kassák Lajos, Sánta Ferenc,
Veres Péter, Moldova György, Benjamin László,
Gerelyes Endre, Tamási Áron, Weöres Sándor.

Idézünk néhány kitűnő dolgozathoz: hogyan látják a fiatal könyvtárosok az élő magyar próza legmarkánsabb alakjait, pontosabban - a vizsgadolgozatra kijelölt könyvek alapján - mi a véleményük az írókról.

Édes Andrásné így foglalja össze Németh Lászlóról véleményét: "Az Iszony az igazi jó regényeknek abból a fajtájából való, melynek atmoszférája, egyes figurái és jeleit felejthetetlenek maradnak az olvasó számára. Ma már magunk mögött hagytuk azt a társadalmi rendszert, mely szinte törvénytörően szülte a Kárász Nellik életét és sorsát."

A dolgozatok legtöbbször napjaink legizgalmasabb regényeivel /A gyáva, Rozsdatemető, Husz óra, Sötét angyal/ foglalkozik.

A könyvtároshallgatók - bár sokszor inkább ösztönösen, mint tudatosan - felismerték korunk fő irodalmi prózairól műfaját: a kisregényt, mely nem annyira a változó, gyorstempójú korról s annak művészi megragadásával, vagy az olvasó időhiányával függ össze, hanem azzal, hogy a morális problémák vezették el az írókat ehhez a műfajhoz, mely - mint a sósavcsepp - gyorsan a mély rétegekig hatol. Helyesen értékelték azt is, hogy iróink legtöbbször szakítottak a hagyományos anekdotikus stílussal, s modern felfogásban alkotják műveiket.

Bicskei Mária, szinte az epigrammák rövidségével elemzi Sarkadi Imre A gyáva c. regényét: "Szabó István zsebében a diplomával, biztonsággal, s egészséges optimizmusával mindenütt otthon érzi magát. Valahogy úgy, ahogy a költő mondja: 'minden vidéken otthon érzi magát szívem'. A hétköznapi neki nem hősiesség, de természetes valami, ami adva van, amit csinálni kell... Mihez ért Éva? Izlése, befogadóképessége van. És az egészségből így együtt nem lesz soha semmi. Ott van a féltékenység: van, aki cinikusá válik, - van aki leplezetlenül gyáva - van, aki olyan dolgokat visz véghez, ami már nevetséges. Ez utóbbihoz tartozik Éva."

A könyvtároshallgatók legtöbbszörénél megvan a szellemi bátorság, hogy kitekintsenek kedvenc könyvükből, vitatkozzanak az íróval, vagy egyszerűen megkeressék helyét a többi író mellett, más írók világával összehasonlítva.

Torda Miklósné a Rozsdatemető-nél erre figyelmeztet: "Környezetük 'eltakarja előlük a Napot'. Egyetlen életelemük a kispolgári vakvilágbaélés. A kispolgári vegetáció központi figurája id. Hábetler János. Hogy mennyire élő figura, azt mi sem bizonyítja jobban, mint már Balzac is ismerte: 'Az ember-piramis alján találunk egy boldog embert, szükségletei szerények, igénytelenségében gazdag' /A hivatal-szolga a Kispolgár természetrajzá-ból/"

Dorozsmai Béláné a Husz óra-nál szerencsésen általánosít: "Néhány évvel ezelőtt történt gyilkosság indító-okainak kutatása során husz óra keretében husz évről vallanak az emberek, a harcról, amely önmagukkal és másokkal folyik a régi életformáktól való elszakadás vajudó folyamatában... A múlt és jelen váltakozó egymásmelléállításával előttünk tárul fel mindennek a gyökere. Sánta Ferenc a szembenálló feleket hallgatja meg sorra, s így jelentésetes gondolatok, sorsok villanak fel. Megannyi más és más színnel teljesül ki - a sokszor ellentétekből kibontakozó valóság."

Az a tény, hogy Szabó Magda is bekerült az első tiz helyezett közé, nem jelenti - alábbi idézeteink is bizonyítják - hogy a könyvtároshallgatók fenntartás és gondolkodás nélkül olvassák műveit. Kuli Ágota dolgozatából: "Nemcsak Encsy Eszter és Szóts Iza jelleme hasonlít egymáshoz. Szabó Magda regényeinek alakjai, elsősorban a főhősök, mind ismétlések. A Freskó-beli Annuskát és Jankát idézik. Az is szinte törvényszerű, hogy a főszereplőnek mindig van egy tökéletes ellenpólusa. Ha a hősnő erős egyéniség, mindég ellenpontozza egy gyámoltalan, és megfordítva is. Annuska megfelelője Az őz-ben Eszter, a Pilátus-ban Iza, a Danaidák-ban Melinda: Jankáé: Angéla, Csándy Katalin. A két-két nőalak szembeállításátán el is dönti a jellemüket. Az egyik magabiztos, tudatos, sokszor kegyetlen is, a másik jóságos, jelentéktelen, és néha ropant megható. /Nekem ezek az alakok valahogyan az Elfújta a szél Scarlette-jét és Melanie-ját juttatják eszembe./ A különböző regények azonos megfelelői annyira egyformák, még apró szokásaikban is, hogy az olvasó jogosan felszisszen. Németh Zsuzsa érdekes megfigyelése viszont még az ellentmondókat is elgondolkoztatásra készíti: "Mondják, írják, hogy Szabó Magda sokszor ismétli önmagát, egyik regényében a másikat... Még a kiinduló szituáció is hasonló három regényénél a Freksó, Az őz, és a Pilátus szereplői mind egy témával kapcsolatban kezdik meg jellegzetes szabómagdai visszaemlékezésüket. Ez az időbeli kötetlenség, kalandozás azonban sehol sem öncélu, a Freskóban sem, sőt így lehet legjobban megteremteni a legmegfelelőbb helyzetet, az írói állásfoglaláshoz. A szereplők saját magukat itélik el az olvasók előtt."

A dolgozatok legtöbbször kiérlelt s megfontolt mondanivalóju irás. Takács Emma meg egyenesen vitairatot fogalmazott, melyben szembeszáll a Moldova sötét Angyalának, a kritikus Pomogáts Béla-féle értelmezésével.

Többen elemezték az írásművek stílusát, szóhangulatát, a mondatok nyelvtani ritmusát. Orosz Zsuzsa Fejes Endre stílusáról így beszél: "... csak a legfontosabb, legjellemzőbb mozdulatot villantja fel a Hábetler-család életéből. Olyan fukarul bánt a szóval, s olyan keményen, ami a magyar irodalomban - talán Nagy Lajost kivéve - újszerű. Fejes szinte jellemzők és hasonlatok nélkül ír, tudatosan szembefordul irodalmunk népies irányzatával. 'Pestről írok - mondja ő maga - és a pesti ember nem beszél hasonlatokba'. Érzelmesség nélkül ír."

A kiváló dolgozatokból lehetne még idézni, hiszen a felsoroltakon kívül még többen szerepeltek kitűnően. /Jónás Zsuzsa, Krémer Julia/A dolgozatokból, s a beszámolók legtöbbször az a benyomás alakult ki, hogy a hallgatók komolyan vették feladatukat. Megindult bennük az a folyamat, hogy élő irodalmunk értékrendjét, körültekintve és kritikusan felépítsék magukban. Hiszen csak így tudnak helytállni a sokrétegű olvasók sokfajta kívánságával szemben: tájékoztatva, oktatta, nevelve az olvasót, mind magasabb irodalmi eszmények felé, biztos színvonalu mércével.

TÓBIÁS ÁRON

Egy hír és ami mögötte van

Augusztus 3-án megnyitottuk a 80.000 Ft költséggel felújított Krisztina körúti 11-es könyvtár gyermekrészlegét. A szabadpolcos könyvtár 5.600 kötetrel várja olvasóit.

Mindazoknak, akik széppé varázsolták, időt, fáradságot nem kimélve dolgoztak létrehozásán, ezúton mondunk hálás köszönetet a magunk és gyermekolvasóink nevében.

A 11-es gyermekkönyvtár dolgozói

A Krónikás meséje

Hol volt, hol nem volt, a budai Várhegyen is túl, a Naphegyen innen, az ősi Horváth-kert mellett, a Krisztina körúton volt egy kedves kis gyermekkönyvtár. Ezt a kis könyvtárat mi nagyon szerettük. Sok szép mesedélutánon voltunk, találkoztunk írókkal, részt vettünk irodalmi fejtörőkön és rengeteg jó könyvet olvastunk.

Az urnak ezerkilencszázhatvanadik évében irtózatos forgószélként rettenetes veszedelem zúdult a mi kis "kuckónkra". Új helyiséget kezdtek építeni a felnőtt könyvtárnak, és az "óriások" elfoglalták a "törpék" birodalmát. Ettől kezdve csak könyveket kölcsönözhattunk, de nem jöhettünk többet mesedélutánokra és előadásokra. Sajnos, ez az időszak három hosszú esztendőig tartott.

Ez alatt az idő alatt felépült az I. kerületben:
a Czákó utcai sportpálya,
az Uttörőtábor,
a Várpalota kupolája
és Gagarin, s a többi űrhajós néhányszor körül repülte Földünket.

S mikor már azt hittük, túlestünk a veszélyen, még sokkal nagyobb szerencsétlenség szakadt ránk. 1963 március 15-én bezárt a gyermekkönyvtár, most még könyvet sem vihettünk.

Megkezdődött a gyermekkönyvtár építésének hosszú küzdelmes időszaka. A tervezett három hónapból négy, hét tizenkettő és végül tizennégy hónap lett. Bizony, ennyi idő alatt még a mesélő öregapónak is egy métert nőtt a hófehér szakálla, s a mi türelmünk majdnem elfogyott.

Végre 1964 június 6-án elkezdtük a munkát az új gyermekkönyvtárban. Mint szorgalmas kis törpék, hordtuk fel a könyveket a felnőtt könyvtár pincéjéből az új polcokra. Ezt a nagy eseményt a krónikában is megörökítettük.

1964 augusztus 3-án 2 órakor kinyílt a bűvös ajtó és a fiúk, lányok boldogan foglalták el ezt a csodás birodalmat.

Eddig volt, mese volt, de azért igaz történet volt.

A 11-es gyermekkönyvtár krónikása:

PORKOLÁB LAJOS VI.o.tanuló

KÖNYVEK-HŰ TÁRSAK

(Egy nyugdíjasunk levele)

Ha visszagondolok a könyvtáros időmre: olvasókra, munkatársakra és könyvekre emlékezve, ezt jó érzés és nem rezignáció kíséri. Évek, évtizedek alatt mennyi jó embert nevel a Szabó Ervin könyvtár, mennyi kulturált embert! Emlékezem a raktár nagy könyvállományára, polc-polc mellett, szinte egész utca-sorok könyvekből, ha ott volt dolgom, mindig eltévedtem, mint egy labirintusban. Ilyenkor megrettenve kiáltottam: - "Abonyi bácsi, Abonyi bácsi" - az ő segítségével tudtam csak visszatalálni.

Kisgyermekkorom óta nagyon szerettem a könyveket; hű barátaim voltak ők. Kezdtém a mesékkal, mint mindenki. A legelső Bánfi János könyve volt: a Tündérek között című; azután Andersen csodálatos édes, bús világa következett... a "Rut kis kacsa", a "Tenger kis hableánya", a "Féllábú ólomkatona." Ezeket a művészi tökéletességű meséket még ma is megrendülten olvasom. Sőt Mark Twain: Koldus és királyfi -ja, Dickens: Copperfield Dávid-ja, Daudet-től a Kis Izé... Később főleg Turgenyev... Mennyire szerettem borongó, elégikus hangját s a mi Jókainkra emlékeztető tájleírásait: a Tavaszi hullámok-ban, az Első szerelem-ben... Jacobsen dán író főképp stílusával ragadott meg: olyan mint egy impresszionista festmény, színek, virágok, hangulatok.

Nem tudtam felsorolni azt a sok könyvet, amelyek egy életet át kísérték. Jókai, Mikszáth, Móricz, Móra, Hemingway...

Végzem Szerb Antallal: "Szeretném, ha mások is átéreznék azt a gyönyörűséget, amit egy művészi könyv olvasása nyújt; nem titkolom meghatottságom és érzem, mindig is éreztem a lelki katarzist, ami jobba tesz."

RAJOS LAJOSNÉ

- o - o -

- o -

KI A SZABADBA !

Sportkörünk természetbarát szakosztálya szeptemberben a következő turákra hívja a könyvtár minden kedves munkatársát:

- SZEPT. 13. BUDAI HG. Zsámbék és környéke - Garancsi tó - Piliscsaba.
Táv: 18 km. Költség: 20 Ft. Turavez.: Csomor Tibor. Találkozás: 7.15, budai vidéki MÁVAUT-busz állomás, Széna-tér.
- SZEPT. 20. PILIS. Lajosforrás - Kőhegy - Pomáz. Petőfi emléktúra.
Táv: 10 km. Költség: 12 Ft. Turavez.: Almási Ilona. Találkozás: 7.30, Margit-híd budai hídfő, HÉV.
- SZEPT. 19-20. MÁTRA. Nagybátony - Mátraszentlászló - /szállás/ Galyatető - Szénpatak völgye - Nagypatak völgy - Gyöngyös.
Táv: össz. 25 km. Költség: 40 Ft. Turavez.: Vidák Jenő. Találkozás: 12.00, Keleti pu. nagy pénztárcsarnok. Előzetes jelentkezés: aug. 20-ig!
- SZEPT. 26-27. ZEMPLENI HG. A Szabó Ervin Körrel közösen:
1.nap: Sárospatakon városnézés vezetővel.
2.nap: Füzéri vár - Hollóháza, porcellángyár megtekintése. Lehetőség van csak az első napi programban való részvételre is. Költség az első napra kb. 80., mindkét napra 100 Ft. Táv: 10 km. Turavezető: Rudas Klára. Jelentkezés a turavezetőnél vagy Gönczi Imrénél /28-as fiók/ szept.15-ig.
- SZEPT. 27. Kirándulás a VÁCRÁTÓTI BOTANIKUSKERTBE.
Táv: 8 km. Turavezető: Márffy István. Költség: 15 Ft. Találkozás: 7.15, 43-as autóbusz, Váci ut-Marx téri végállomás.
- OKT. 3-4. KARANCS-MEDVES HG. Salgótarján - Salgóvár - Salgói turistaház /szállás/ Somoskővára - Somoskőujfalu. Táv.:össz. 24 km. Költség: 80 Ft. Turavez.: Márffy István. Találkozás: 7.30, Keleti pu.pénztárcsarnok. Előzetes jelentkezés szept. 3.-ig turavezetőnél.
- OKT. 4. BUDAI HG. Nagykovácsi - Zsíróshegy - Nagyszénás - Piliscsaba. Táv: 16 km. Költség: 10 Ft. Turavezető: Varga József. Találkozás: 8.30, Moszkva tér, gombánál.

Kérjük, hogy a jelentkezési határidőket tartsák be! Hozzák el családtagjaikat, hívják el barátaikat, ismerőseiket! Gyarapítsák erejüket, pihentessék idegeiket a szinpompás őszi erdőben, a jó levegőn, a szép természetben.

Mindenkit szeretettel vár a szakosztályvezetőség

SZAKSZERVEZETI HIREK

Az Alkotmány és az új kenyér ünnepét tartottuk augusztus 18-án központunkban. A Szakszervezeti Bizottság nevében Kóvári Józsefné mondott megnyitót, majd Kutruicz Gabriella adta elő Garai Gábor: Tiszta szigorúság című versét. Gál Gyöngyné ünnepi beszédében hangsúlyozta a kettős ünnep jelentőségét, majd megszegették és kiosztották az idei lisztből készített nagyon finom kenyeret, melyet Mezőfi Mariska munkatársunk süített

- 00 -

KÖZÖS PÁRT- ÉS KISZ TAGGYÜLÉS

A KISZ VI. kongresszusának előkészületeként szerte az országban a pártszervezetek közös taggyűlésen vitatták meg a KISZ munkáját.

Intézetünknel augusztus 25-én volt a közös taggyűlés, melyen nem a konkrét munka megbeszélése, hanem egy-két elvi feladat került napirendre. A beszámoló és az utána következő felszólalások is, főleg a szervezeti fegyelemmel és a KISZ politikai nevelőmunkájával foglalkoztak.

Összbenyomásként talán annyit, hogy a taggyűlés, bár gondolatébresztő volt és vitaindító, mégsem érte el egészében célját.

Milyen gondolatokat ébresztett ez a taggyűlés?

1. Rólunk, szervezetünk életéről volt szó és mégis 89 tag tag közül csupán harmincnégyen vettek részt a taggyűlésen. Első gondolat: hol voltak a többiek? Van-e értelme úgy KISZ-tagnak lenni, hogy a tagság ne jelentsen mást, csak zsebben a tagkönyvet és a bélyegek havonkénti kelletlen vásárlását? Nem becsületesebb-e őszintének lenni és szembenézni azzal, ki hol áll? S ez nem lehet csak a KISZ vezetőség adminisztratív feladata, ez a tagság egészének becsületbeli kötelessége!

2. Talán számunkra egyik leghasznosabb tanács és hozzászólás Dobos elvtársnő részéről hangzott el: Erősítsük meg a szervezeti fegyelmet, mert minden mozgalmi munka alapja a mozgalomban résztvevők közös és egyéni felelősségvállalása. A KISZ-tagság nem kötelező, önként vállalt tisztség. A párttagok mindegyike úgy néz ránk, mint utódaikra. Ez kell, hogy kötelezzen minden KISZ-tagot!

Konkrét programot is készíthetünk Dobos elvtársnő tanácsaiból. Mint könyvtárosoknak (s nekünk külön, mint KISZ-tagoknak is), kötelességünk a politikai, kulturális önévelés és felvilágosító munka, ahol ez szükséges, az olvasók körében. Célunk, hogy a KISZ-tagokat az állandó "magasfeszültség", érdeklődés jellemezze. Mindez egyezik a VI. kongresszus irányelveivel és a szeptemberi vezetőség-választás után, csak úgy tudunk megfelelni reményeknek és bizalomnak, ha tudatosan vállaljuk ezt az utat. - Nem lehet közömbös számunkra, mit olvas a hálózatunk 150 ezer olvasója; és az sem, hogy mit és milyen tudatosan olvasunk magunk is.

Szeptemberi vezetőségválasztó taggyűlésünknek ez lesz a napirendje. Erre készüljön fel minden KISZ-tag.

A KISZ SZERVEZET VEZETŐSÉGE

EGY KÖNYVTÁROSKUTYA LEVELE, avagy:

Hogyan ettem meg Elizabethet?

Mindenekelőtt bemutatkozom: Vasvári-kutya vagyok; más néven Snippi, de a gazdi hív Muminak, Buginak és ki tudja még hogy... Ahogy éppen eszébe jut. Én szeretem őt, de nem annyira, hogy ne lássam a hibáit. A fenti soraim, azaz kaparásaim is bizonyítják, hogy a gazdinak nem éppen erőssége a következetesség.

Tudom (a gazdi mesélte otthon), az igazgató bácsi azt akarja, hogy a Híradóban minél több szakcikk jelenjen meg. Az enyém ugyan nem éppen az, de hát könyvtáros-kutya vagyok. Egyrészt ne mondják, hogy kutya se ír a Híradóba, másrészt panaszt akarok tenni. A vakkantásaim elszállnak a szélben, a Híradó viszont lerakva valahol megmarad, benne az én panaszommal.

Én tizennégyórapos, zsemlyeszínű kis magyar vizsla vagyok... Eppen most cseperedek nagylánnyá. Múlt hét végéig a gazdiék szobájában, társbérlőként laktam, most viszont albérlő lettem, sajnos. Képzeljék, a szűk előszobába raktak be. Hogy miért? Hát azért, mert a múltkor a Liszt Ferenc téri gyermekkönyvtárba mentem a gazdival, ahol éppen Kertész Erzsébet Elizabeth című regényéről folyt a vita. Az asszonykám megállapította, hogy milyen sok fiatal lány olvassa. Kepes Ági néni viszont kijelentette, hogy ez érzélgős limonádé, olyan mint a Cilike. (Nem tudják, ki az a Cilike?) Szó szót követett. Ági néni mind jobban kötötte az ebet a karóhoz, mire a gazdi kíváncsi lett, elkérte a könyvet és hazahozta. Képzeljék: hajnali két óráig olvasta és egy szót sem szólt, hogy milyen.

Másnap reggel szokás szerint azzal búcsúztak, hogy elmennek csontot keresni nekem. (Persze, ez is emberi logikátlanosság: könyvtárban csontot keresni?) Szóval, elmentek és engem abban az irdatlan nagy szobában egyedül hagytak. Először végigszagoltam a sarkokat, aztán a könyvespolchoz mentem, azt is végigszagoltam, de nagy részük teljesen szagtalan volt, aztán leheveredtem a sarokba és megint a Kepes Ági néniről álmodtam, aztán Kertész Erzsébet irónéni regényéről, amiről azt mondták, hogy érzélgős limonádé. Tudják, én most serdülő korban vagyok (ezt az asszonyka mondta a múltkor, amikor nagyon szagoltam az utcán a fák tövét) és most már kétszeresen kíváncsi voltam, hogy milyen is az a könyv. Felugrottam a rekamiéra, felágaskodtam fölöttem a polcra. Ott volt a regény. Megszagoltam és nagyot dobbant a lány szívem. Megéreztem: ezt nekem írták. Hozzáláttam. Az utolsó lapig faltam a betűket. Tíz perc alatt végeztem vele. - Akkor eszembe jutott: a múltkor azt mondta a gazdi, hogy a könyvtárban minden eszközzel emelni akarják az ismeretterjesztő művek forgalmát. Akkor arra gondoltam: miért ne tegyek én jót Tolnai Gyuri bá-

esival. Ott volt Teknős Péter íróbácsi könyve, a Nem bozorkányság. Rokonszenves szaga volt; mégis, ezen nehezebben rágtam át magam (tudvalévő, a Könyvtár kötészete jól dolgozik), de negyedóra alatt átrágtam. Ekkor megint unatkozni kezdtem. Kerestem a gazdit, meg az asszonykát, hogy közöljem velük: jó volt a két könyv, de csak gazdi szabóervines igazolványát találtam a csipketerítő asztalon. Lerántottam a terítőt, az igazolványt... Hopp, benne volt a gazdi képe.. és én szeretettel nyalni kezdtem. Aztán dühös lettem, mert eszembe jutott, hogy a gazdi, bár hajnali két óráig égette a villanyt és nem hagyott aludni; mégsem mondott véleményt. Erre neki estem az igazolványnak.

Azt nem írom le, hogy amikor este hazajöttek a gazdiék és csaholva közölni akartam: jó volt a két könyv, mit kaptam. Vagy azoknak az embereknek lenne igazuk, akik nem mondanak véleményt? Igaz, én nem vagyok ember, csak egy könyvtároskutya. Hát mondják meg: ne panaszkodjak, hallgassak akkor is, ha igazam van? Nem. Erre csak emberek képesek.

Igaz, én olyan kutya vagyok, aki legalább tudja, hogy ugatása nem ér a ményországba. A legtöbb ember viszont ezt nem tudja magáról.

Most pedig Gáliczky Évi nénihez fordulok, a "Ki mit kérdez" rovat szerkesztőjéhez. Kérdezze meg a szagtalan ujságjukban a jogügyi osztálytól, jogos-e a gazdiék részéről, hogy engem, aki szorgalmas könyvtáros-kutya vagyok (még Kertészt és Teknóst is olvasok!) kirakjanak előszóba albérlésbe? Most majd meglátom, mit ér a maguk lapja!... Vagy kutvagoljak jogorvoslásért egy másik szagtalan intézményhez?

Választ kér

Vasvári-kutya, azaz Snippi

!!!!!!

SZEMÉLYI HIREK

A Művelődésügyi Minisztérium Alkotmányunk ünnepe alkalmából öt munkatársunkat tüntetett ki:

Fárgvas István, a központi raktár vezetője "Kiváló dolgozó",

Hont Péterné, a nyilvános szolgálat munkatársa, a "Szocialista kultúráért", és

Kepes Agnes, az 1-es gyermekkönyvtár vezetője, "Kiváló népművelő" kitüntető címet kapták.

Pótor Lajos és Zubonyai István miniszteri dicsé-
rő oklevélben részesültek.

Mindnyájuknak szívből gratulálunk!

x x x x

Tarpai Enikő, a Debreceni Tudományegyetem népművelés könyvtárszakos hallgatója könyvtárunk dolgozója lett. A 22-es könyvtárba kapott beosztást.

X X X X

Szeptember elsejével két új fiatal: dr Fodor Istvánné és dr Maróthy Jánosné, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem végzett magyar könyvtárszakos hallgatói kezdték meg munkájukat könyvtárunkban.

X X X X

Jellinek Lászlóné, a 4-es könyvtár vezetője 5 hónapos pártiskolára ment.

X X X X

Gaál Jenőné munkatársunkat a központból a hálózatba, gyermekkönyvtárosnak helyezte át az intézetvezetőség.

X X X X

Kutrucz Gabriella munkatársunk és Tompek László augusztus 29-én házasságot kötöttek. Öszintén gratulálunk.

X X X X

Bruszik Ildikó munkatársunk augusztus 29-én házasságot kötött Ritecz József gépészmérnökkel. Szívből gratulálunk!

X X X X

Vavrek Józsefnének, a 44-es könyvtár munkatársának kisfia született. Józsikának és édesanyjának jóegészséget kívánunk!

X X X X

Krasznai Mihálynének, ugyancsak a 44-es könyvtár munkatársának kislánya született. Enikőnek jóegészséget kívánunk, az édesanyjának gratulálunk!

X X X X

Bensőséges névadó ünnepélyt tartottak augusztus 21-én a 28-as könyvtár munkatársai. Tóth Imréné (Bársony Györgyi) kislánya a Judit nevet kapta.

X X X X X X X

EZ TÖRTÉNT

Szeptemberben egy éves jubileumát tartja a 7-es Könyvtár Ifjúsági Klubja. A klub tagjai egyébként látogatóba mennek a 46-os könyvtárba, hogy tovább mélyítsék az elmúlt évben kialakított barátságukat a csillagtelepi fiatal olvasókkal.

• • •

A nyár folyamán a 33-as, békásmegyeri és a 45-ös, rákosszentmihályi kerületi könyvtárak bútorzatát kiegészítették és a berendezésen kisebb átalakítást végeztek.

• • •

A Népköztársaság-úti, 10-es könyvtár szabadpolcos térének bővítését ezekben a hetekben fejezik be.

• • •

A IX. kerületi Irodalmi Színpad külön műsort állít össze a Szabó Ervin könyvtárakban tartandó irodalom-elméleti és esztétikai előadásokhoz.

• • •

A 22-es könyvtár, a Fiatal Olvasók Klubja részvételével Természettudományos hónap szervezését kezdte meg.

• • •

A XX. kerületi Tanács VB. döntése alapján meg kellett szüntetnünk az erzsébeti, volt Erkel Kultúrotthonban működő fiókkönyvtárunkat, amelynek több, mint 500 olvasója volt.

• • •

Szeptemberben használatba vehető a központ két földszinti helyiségében kialakított új szociális létesítmény: a női- és férfi öltöző, megfelelő mosdókkal és szekrényekkel.

• • •

A Központi könyvtár másfél éves munkával befejezte a monografikus anyag leltározását. Most újra ellenőrzik a hiányokat és folytatják a periódikus anyag ellenőrzését.

• • • • •

A zenei könyvtárról

A külföldi utazások, a nyaralási idény és a művészeti intézmények felújítására költhető nagyobb összeg eredményeképpen a nyári hónapokban a művészeti élet eseményei nagyon megfogyatkoznak fővárosunkban. Ezért szükséges megalkuvásnak tartottuk, hogy zenei könyvtárunkat június közepén, az idény végén nyitottuk meg. Arra az előnyre azonban számítottunk, hogy a lanyha forgalomban bőven lesz idő a feldolgozó munkára.

A zenei könyvtár forgalma azonban nem igazodott az idény végéhez. A két nyári hónapban - valóban meglepetésre - 500 olvasó iratkozott be és kölcsönvettek 2300 könyvet és kottát. Érdekes, hogy az olvasóknak csupán negyedrésze szakmabeli (zeneművész, zenész, zenei író és zenetanuló), a többiek a legkülönbözőbb társadalmi rétegeket képviselik. Egy-egy kérdés megválaszolása - amint várható volt - mindig különleges feladatot jelent, vagy tájékozottságot igényel. Nyilvánvalóan kiderült, hogy nem létezik a közművelődési szakkönyvtár fogalma. Zenei gyűjteményünk szakkönyvtár, s ha meg akarjuk különböztetni a zárt jellegű iskolai és művészeti szakkönyvtáraktól, nyilvános szakkönyvtárnak nevezhetjük. A három könyvtáros: Szalai Ágnes, Jámbor Mária és Bartalus Ilona a katalógusok és az apparátus segítségével jó szakkönyvtárosok. Kiemelkedően nagy az érdeklődés a modern zene iránt, nagyon keresik a közismert műveket. A legújabb szerzeményezésnél és a másodpéldányok beszerzésénél ezeket az igényeket már figyelembe vették. Meggondolandóvá vált a sokat keresett szövegek könyvek vásárlása.

A raktári helyhiány serkent bennünket arra, hogy a könyvtár terjeszkedésének kérdését napirenden tartsuk. Kicsit aggódva várják a könyvtárosok a téli hónapokat, mert a nyirkos épületben nem lesz könnyű a megfelelő fűtés biztosítása. Az nem kétséges, hogy az iskolaév kezdetével és a zenei évad megindulásával a forgalom tovább emelkedik. A gyors feldolgozást, a forgalom jó ellátása mellett, csak egy újabb könyvtáros munkábaállításával lehet majd biztosítani.

TARTALOMJEGYZÉK

Nyári munkák a központi könyvtárban	Marót Miklós	1
A Szabó Ervin Könyvtár ritkaságairól.....	Remete László	3
A kerületi könyvtár - az olvasószociológia mihelye	Dobos Piroska	6
Egy könyvtáros naplójából	Jancsovics Klára	8
Egy bibliográfia használat közben	Ürögi Erzsébet	10
A svédországi könyvtárakban	Heiszenberger Mária	11
A mi házi könyvklubunk.....	Vészi Éva	13
Ki mit kérdez	Szerk. Gáliczky É.	16
Mi a véleménye a könyvtárosoknak a mai iro- dalomról	Tóbiás Áron	19
A 11-es könyvtár gyermekrészlegének meg- nyitásáról	Porkoláb Lajos VI. o. tanuló	22
Egy nyugdíjasunk levele	Rajos Lajosné	24
Ki a szabadba!	Csomor Tibor	24
Szakszervezeti hírek		25
Közös párt- és taggyűlés		25
Humor. Egy könyvtároskutya levele	Vasvári	25
Személyi hírek		27
Ez történt		29
A zenei könyvtárról		30

A szerkesztésért és kiadásért Révész Ferenc igazgató felel

Budapest, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár sokszorosítása.
Szerkeszti és kiadja: a Bibliográfiai és Propaganda Osztály.
Engedélyezte Budapest Főváros Tanácsa VB 46/1964. sz. a.

